

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1:a årg.

Den 15 April 1900

N:r 29

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Gustaf Akerhielm* † (med 1 porträtt). *För skenets skull*, en kärlekshistoria (med 1 illustration). *Ett Wasa-minne* (med 9 illustrationer). *Svenska flaggan i Öresund* (med 1 illustration). *Bilder från kriget* (med 2 illustrationer). *En svensk konstväfnadsutställning* (med 7 illustrationer). *Guldörstens offer* (Följetong, med 1 illustration, forts.) *Veckans porträttgalleri* (med 4 porträtt). *Utländska porträtt för dagen* (prinsen af Wales med sina två små barnbarn, Archibald Forbes, Grefve Vincent Benedetti och Osman Pascha, *Breflåda*,

D. P. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

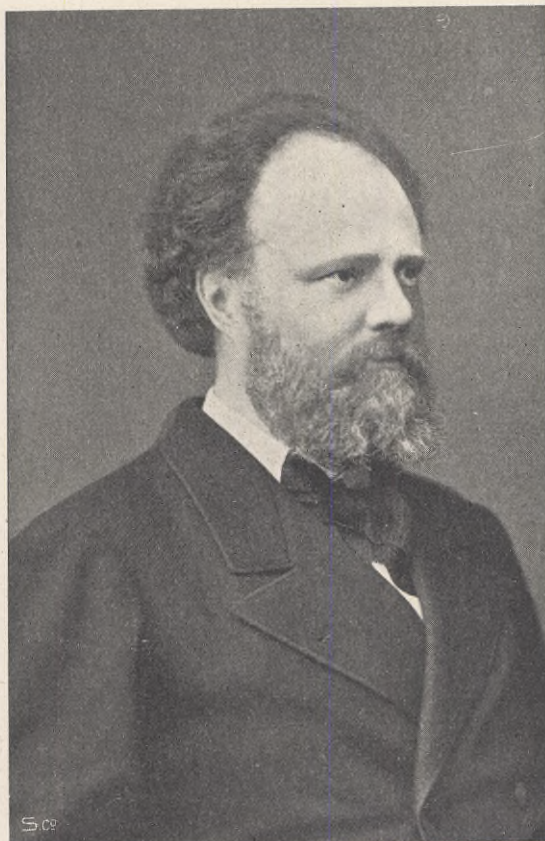
GUSTAF ÅKERHIELM. †

Et länge väntadt dödsbud har målt, att f. d. statsministern frih. Gustaf Åkerhielm till Margretelund den 3 april efter ett plågsamt lidande hädankallats, 67 år gammal.

Med frih. Åkerhielm bortgick en personlighet, hvars originella lysande begåfning ingen kan förneka. Han skulle hafva kommit att spela en bemärkt roll i sitt land, äfven om han icke så godt som varit född därtill. Hans fader såväl som hans farfader hade suttit i konungens råd och hade hvar för sig under en lång ämbets- och riksdagsmannabana ägnat sitt arbete och sina krafter åt landets intressen. Efter fadern därtill ärfvande literära anlag och son till en på såväl hufvudets som hjärtats vägnar rikt utrustad

kvinnna hade han framtiden tidigt klar för sig.

Efter att i sin ungdom ha ägnat sig åt dels det militära dels diplomaten, kom frih. Åkerhielm som sin domsagas representant in i Andra kammaren och därmed var uppslaget gifvet till hans politiska verksamhet. Denna rörde sig företrädesvis inom det finansiella området, inom hvilket han själf ansåg att hans lifsgärning skulle sökas. Som politiker för öfrigt saknade han den verkliga stats-

mannens diplomatiska varsamhet, som är oundgänglig för en *ledare*. Men frih. Åkerhielm var mångsidigt verksam å en mängd områden. Han var tjänstgörande öfverstekammarjunkare vid hofvet, inom affärlifvet ordf. i sågverksägarnes garantiförening och i styrelsen för allm. hypoteksbanken. I sällskapslifvet intog gifvetvis han och hans familj den högt framskjutna ställning, till hvilken hans börd, personlighet och ekonomiska vilkor gjorde honom berättigad.

»Det låg hos Akerhielm» — slutar en minnestecknare — »någonting oroligt, nyckfullt och fladdrande, som gjorde den eljes glänsande foreteelsen till en betänkelig ledare. Men detta hindrar oss ej att erkänna vare

sig hans fosterlandsälskande sinne eller hans öfriga stora egenskaper: hans klara snabba uppfattning, hans blixtrande kvickhet, hans fina, lifliga, förbindliga väsen, som i hvarje tum af den eleganta gestalten röjde ädlingens form och skick. I mycket föreföll han snarare som en typ från den Gustavianska tiden än hemmahörande i vårt prosaiskt stråfsamma tidehvarf.»

FÖR SKENETS SKULL.

EN ÄKTENSKAPSHISTORIA.

De hade endast varit gifta ett halft år. Och ändå var det slut mellan dem — alldeles slut, oåterkalleligt och för alltid. Rispan gick allt för djupt för att någonsin mer kunna lagas. Öfver en sådan afgrund som den hvilken öppnats mellan dem var ingen bro mera möjlig. Det var hennes öfvertygelse, liksom hans. I den enda punkten voro de åtminstone öfverens.

»En man, som kan säga sådana saker till sin hustru, måste innerst i hjärtat vara led åt henne», upprepade Annie ständigt för sig så ofta hon tänkte på den ödesdigra senaste tvisten.

»Hon är hjärtlös, och all hennes påstådda kärlek var idel förställning», sade John till sig själf mer än hundra gånger om dagen.

Huru skulle de med slika tankar ha kunnat komma till något annat slut, än att allt nu för tid och evighet vore slut dem emellan!

Den naturligtvis i grunden obetydliga orsaken till tvisten hade båda nästan glömt. Men det var ju ej heller den som vållade slitningen, utan de bittra och hatfulla orden, hvilka ej kunde godtgöras af någonting och hvilka de aldrig kunde förlåta hvarandra — aldrig, lika litet efter ett som efter tio år eller ett århundrade, om de händelsevis trots allt missnöje med tillvaron skulle ha olyckan lefva så länge.

I dag var det visserligen blott en vecka sedan den olyckliga aftonen. Men som det varit under dessa oändligt långa sju dagar, så skulle det alltjämt förblifva emellan dem. De skulle med kall min hälsa hvarandra »God morgon! och »God natt!», skulle under måltiden för att bevara skenet i tjänstflickans närvaro växla några likgiltiga ord om ännu likgiltigare saker, skulle kanske till och med — om det ej vore omöjligt att undvika — tillsammans gå på teatern eller på bjudningar. Men de skulle vid alla tillfällen vara så främmande mot hvarandra, som om aldrig den ringaste förtrolighet existerat dem emellan. En tröstlös utsikt, i sanning! Men det var nu en gång icke möjligt annat. De voro skyldiga sig aktning för sig själfva. Och denna aktning skulle de under alla förhållanden bevara.

På åttonde morgonen efter deras tvist — båda två räknade dagarne lika samvetsgrannt — sutto de som vanligt vid frukostbordet midt emot hvarandra, stela, stumma och högtidliga med ansikten som af sten. Tjänstflickan kom in med posten. Ett ljud som liknade ett kort, bittert skratt upplapp John när han läst det första brefvet. Artigare än hon någonsin sett honom under de lyckliga dagarne i deras äktenskap räckte han henne brefvet öfver bordet.

»Var så god — det skall intressera dig.»

Annie läste och bleknade.

»Min Gud — morbror Klas kommer på besök i tre dagar. Och han kommer redan i dag. Hur skola vi bära oss åt?»

»Jag kan inte tänka mig att det kan rå någon tvekan därom. Jag möter honom vid stationen och ber honom taga in på hotell.»

»Det är omöjligt. Han vet att vi ha godt om plats. Du har själf sagt honom att blå rummet alltid stode till hans disposition. Under hvilken förevändning skulle vi nu kunna vågra att taga emot honom?»

»Utan någon förevändning alls, är min åsikt. Det är ju själfklart att jag genast upplyser honom om — om — om sakens läge.»

Han sade detta så kallt, att den unga frun på nytt kände förbittringen låga upp i sitt hjärta. Hur fullständigt hade han inte redan funnit sig i detta sakens förändrade läge! Det var som om han länge hade önskat det. Och för denne känslöse egoist hade hon uppoffrat sin ungdom, sitt lifs hela lycka!

En lång tystnad. Därpå frågade han vårdslost: »Vi äro således öfverens därom?»

Då lyfte hon upp hufvudet och sade i mycket bestämd ton: »Nej. Morbror Klas får inte veta något. Kommer du inte ihåg hvad han sade vid sitt första besök hos oss, då när vi ännu lefde i den villfarelsen att kunna vara lyckliga tillsammans?»

Hon kallar det villfarelse, tänkte han. Åh, ett sådant väl beräknadt hugg! Och jag, bländade narr, som kunde tro på hennes hjärtlighet, på hennes kärlek!

Men högt genmålde han:

»Jag förstår inte riktigt hvad du menar. Kanske det skämtsamma yttrandet om testamentet?»

»Åh, det var inte alls skämtsamt menadt. Morbror Klas är ej den som skämtar med så allvarliga saker. Han sade, att vi skulle ärftva honom — om — om — ja du vet mycket väl hvad det var för vilkor han fäste därvid.»

»Jo, jag tror jag erinrar mig det. Om vi alltid lefde i frid och sämja — eller något liknande. Om det var allvarligt menadt, så måste vi väl sålunda nu afstå från arvet.»

»Det tycks du taga mycket lätt. Men jag anser det syndigt att på sådant sätt beröfva sig möjligheten till sorgfri framtid. Och jag skall ej heller tillåta att det sker.»

»Kanske du då också vill ha godheten upplysa mig om, på hvilket sätt vi skola hindra det.»

»Däri genom att vi taga emot morbror Klas hos oss och att i hans närvaro låtsas som — som om allt vore vid det gamla.»

»En komedi sålunda? Och du inbillar dig, att det skulle vara möjligt att bedraga honom i hela tre dagar?»

»Kanske du ville ha godheten använda något mindre starka uttryck. Att för någon förtiga en sanning, som blott skulle göra en person ledsen och harmsen, kan man ej kalla att bedraga. Och vi skola också inskränka oss till det allra nödvändigaste.»

»Ja visst — till det allra nödvändigaste!» skyndade han sig att konstatera. »Han skall således ha blå rummet, som jag logerat i sedan en vecka?»

»Du vet ju att vi inte ha något annat. Men om du tycker att soffan i salongen är för obekvä, så afstår jag gärna sängkammaren. Det är mig likgiltigt hvar jag sover.»

»Himlen bevara mig från att begära ytterligare detta offer. Jag tänker, att det som du redan vill gifva, för att inte störa morbror Klas' illusioner, blefve tungt nog.»

»Åh, så elak!» tänkte fru Annie, och aldrig hade de varit kraftigare öfvertygade om att allt var slut dem emellan än i detta ögonblick, då de voro öfverens om att i hela tre dagar åter spela det lyckliga äkta paret.

* * *

Nu hade verkligen den väntade släktingen anländt — en gammal jovialisk ungarl med vänliga men något otreflig skarpa ögon och en ännu otrefligare förkärlek för rent spel under alla förhållanden. Redan vid supén hade han gjort anmärkningen, att Annie på långt när ej såg så glad och blomstrande ut som han väntat. Och ändå hade hon nästan ondt i ansiktsmusklerna af det krampaktigt bibehållna leendet, som skulle öfvertyga morbror Klas om den lycka hon kände. Och kort därefter uttalade han sin förundran öfver Johns tystnad och distraktion i så misstrogen ton, att den unge äkta mannen från och med detta ögonblick lade i dagen en nästan våldsamt munter talträngdhet.

Morbror Klas' uppdykande misstanke, att allt kanske inte vore som det skulle, tycktes åter vara lyckligen afvärjd genom bådars förenade ansträngningar. Ty han gaf uttryck åt sin tillfredsställelse öfver parets lycka och själarnes harmoni makarne emellan på ett så lifligt sätt, att Annie mer än en gång måste dölja sina brännande kinder bakom servietten och John med hvarje kvart allt värre längtade att få gå till hvila.

Till slut var måltiden undanstökad. Morbror Klas hade i de kära »turturdufvornas» sällskap rökt sin obligatoriska nattcigar och gjorde nu min af att draga sig tillbaka. Hans ansikte sken af belåtenhet, när Annies friska läppar gäfvu honom en hjärtlig godnattkyss. Men som om han varit rädd att hans hvita hår och den rätt släktskapen gaf honom skulle ha kunnat uppväcka svartsjuka i Johns hjärta, sade han genast:

»Men nu måste du också ge din man en kyss — här i min åsyn. Se bara huru sur han ser ut. Jag skulle ju lägga mig med samvetskval, om du inte kunde lyckas försona dig!»

Hvad hade den beklagansvärda annat att göra än att följa hans uppmaning! Men hvilken kyss! John kände sig djupt förödmjukad och Annie var färdig att förgås af blygsel. Om morbror Klas inte genast därefter lämnat rummet, skulle hennes förvirring och upprörda tillstånd svårligen kunnat undgå hans skarpa, genomträngande blick.

Naturligtvis yttrade de båda makarne, sedan han gått, ej ett enda ord mera till hvarandra, utan skildes med så mörka ansikten som om en ny ännu svårare skymf blifvit lagd till de andra. Annie skyndade till sängkammaren, hvilkens dörr hon som numera vanligt stängde och riglade. Men John väntade med korslagda armar, tills tjänstflickan gjort i ordning hans improviserade bädd i salongen och kände sig som den mest beklagansvärda människa under solen.

Soffan visade sig naturligtvis både för kort och för smal, så att det var väl förlåtligt om den olycklige, hvilken förgäfvande väntade på den lindrande sömnen, stönande vred sig i alla möjliga onaturliga kroppsställningar för att kanske till slut hitta den rätta. Då öppnades plötsligt till hans

oerhörda förskräckelse dörren, och på trösklen syntes i nattdräkt morbror Klas' välmående figur med ljus i handen.

»Hvad i all världen skall det här betyda?» frågade han. »Jag kan inte sofva för jämmer och stön som från en sjuk. Och så finner jag dig här? Ni tycks ha gjort mycket besynnerliga anstalter i ert hem?»

Som en förtviflad hade John marterat sin hjärna för att få fatt i en nödlögn. Och han fann den.

»Jag har en så förfärlig tandvärk, morbror Klas», svarade han. »Det är därför jag inkvarterat mig härute, för att inte äfven Annie skulle få en sömnlös natt.»

»Åh, så vackert och hänsynsfullt. Det tycker jag om dig för, min gosse! Och det var bra att jag kom in, ty jag har alltid med mig utmärkta tanddroppar och kan lyckligtvis kureras dig. De äro ganska skarpa, men hjälpa säkert. Vänta, så skall jag gå efter dem.»

* * *

Morgonen därpå visade sig John blek och utvakad och med en starkt uppsvullen kind. Morbror Klas' ofelbara medel måtte verkligen ha varit något skarpt för hans natur. Men det otrefligaste

»Dränt i bittra tårar.»

var förvisso den breda förnöjsamhet, med hvilken morbror Klas vid frukostbordet beskref sin nattliga bedrift och det varma beröm han slösade på den unge äkta mannens uppoffrande ridderlighet, John satt därvid som på glödande kol och vå-

gade ej ens ge Annie en skygg sidoblick, af fruktan att från det hållet möta ett ironiskt leende. En half timme tidigare än vanligt begaf han sig till sitt kontor, ty han kände sig urståndssatt att med hyckladt jämnmod uthärda de själs-skakningar, hvilka den förskräckliga komedin beredde honom. Annie tycktes honom därtill finna ett visst nöje i detta skändliga gyckelspel.

I detta senare afseende skulle han snart blifnit af annan mening, om han kunnat se, hur hon när morbror Klas läste sin tidning i sitt rum gått in till sig dränkt i bittra tårar och hundra gånger i sitt hjärta beklagade den olycksaliga tanke som framkallat denna afskyvärda situation. När hon åter mötte den gamle herrn hade hon naturligtvis, trots den rikligaste tvättning med kallt vatten, starkt förgråtna ögon och det behöfdes en ny nödlögn för att förekomma den skarpsynte morbroderns betänkliga frågor. Sedan hon beklagat sig öfver en gräslig hufvudvärk, frågade han ej heller mera. Men under det den trefliga och rättframma tjänstflickan dukade middagsbordet, begagnade han sig af den rätt åldern gaf honom och språkade med henne om ett och annat, tills han så småningom hade reda på allt hvad han ville veta.

Vid middagen sutto de tre familjemedlemmarne så åter tillsammans. Men af de utmärkt tillagade rätterna åt egentligen endast morbror Klas — Johns svullna kind och Annies hufvudvärk förklarade ju deras dåliga matlust. Till desserten gick allt mycket bra. Men då kom katastrofen, oväntadt som en blix från molnfri himmel. Och hvilken katastrof! Med den lugnaste min i världen lade morbrodern plötsligt ned sin sked, torkade sig betänksamt om munnen och sade:

»Det är ju mycket vackert af er, mina kära barn, att göra er så omänskligt besvär för att inte bedröfva mig. Men en gammal praktikus som jag låter inte draga sig vid näsan. Ni behöfva således inte vidare anstränga er, ty jag vet precis hur det står till.»

Annie rodnade som en pion och John blef med undantag af sin inflammerade kind så blek som bordduken.

»Men jag försäkrar, kära morbror», ville han börja. En afvärjande gest lät honom förstå att morbror Klas ej önskade bli afbruten.

»Låt mig tala till punkt. Ni ser ju att jag visst inte vill göra några förebråelser. Sådant händer alla dagar. Under förlofningen har man ej många tillfällen att lära känna hvarandra riktigt, och först efter bröllopet kommer man sedan till insikt om att man misstagit sig på hvarandra och begått en ödesdiger villfarelse.»

»Men kära morbror —»

Men inte heller Annie fick ordet.

»Lyckligtvis är skadan lätt att reparera. Och jag är glad att händelsen fört mig hit i rätt tid. Jag har här en god vän som är advokat. Hans specialitet är just skilsmässor och —»

»Morbror!» ropade båda med en mun. Och nu var Annie dödsblek, under det äfven Johns friska kind antagit färgen af en kokt hummer. Men den gamle herrn lyfte handen och fortfor lugnt:!

»Hvad mitt testamente angår, behöfva ni ej vara oroliga därför. Eder skilsmässa spelar ingen roll. Jag ger er hvardera hälften af min förmögenhet och därvid fäster jag intet annat villkor än att ni följa mitt välmentat råd och låta mig med hjälp af min vän advokaten göra slut på detta onaturliga och högst ohälsosamma sakernas tillstånd så fort som möjligt.»

Men detta blef för mycket för den äkta mannen. Han reste sig och sade med ädel värdighet:

»Om Annie vill följa morbrors råd, blir hennes sak. Jag för min del måste tacksamt afböja denna tjänst. Och jag afstår härmed fullkomligt från den mig tillämnade hälften af din förmögenhet till förmån för min hustru.»

Han vände sig om för att gå, då han bakom sig hörde Annies af tårar halfkvädda stämma:

»Jag kan inte heller ge dig något annat svar, kära morbror! Om John inte vill ha skilsmässa, så har — jag — jag inte heller någon önskan att skiljas.»

»Annie!» atropade han. Hör jag rätt? Du håller således ännu af mig något?»

Hon svarade icke ja, men hon sänkte sitt vackra hufvud så blygt som den lyckligaste fästmo. Och när han därpå högtidligt slöt henne i sina armar, gaf hon honom det önskade svaret med en kyss som utföll annorlunda än den de växlat kvällen förut.

»Ja — så!» sade morbror Klas, som märkvärdigt nog ej ett ögonblick förlorat fattningen. »Det var en annan sak. Och *det* skulle jag också tycka vara det bästa, förutsatt att inte det här också är för skenets skull.»

»Nej!» utropade båda.

Och om också morbror Klas för större säkerhets skull förlängde sin visit en vecka, så såg han under dessa åtta dagar till sin stora tillfredsställelse hvarken till recidiv af den så grundligt botade tandvärken eller förgråtna ögon, som måste förklaras med »en gräslig hufvudvärk.»

Violet.

ETT VASA-MINNE.

Den skandinaviska vind som börjat blåsa i vissa kretsar i de tre nordiska länderna har bl. a. tagit sig uttryck i ett nyligen framlagdt förslag om resande af en staty af drottning Margareta såsom en erinran af Kalmar union, detta medeltidens försök att åstadkomma ett enigt Skandinavien. När vi i dag återgifva en del bilder från Kalmar minnesrika slott — där detta unionsfördrag åtminstone *uppgifves* ha slutits, fast saken är mycket tvifvel underkastad — sker det dock närmast för att återupplifva ett *svenskt* minne. I dessa dagar, när Strindbergs Vasaskådespel hunnit gifvas och bli högst populära i Sveriges två största städer (liksom de utan tvifvel skola bli det hvarhållst de här uppföras), torde en erinran från Gustaf Eriksson Vasas första landstigning i Sverige den 31 maj 1520 vara på sin plats. Gustaf och hans båda äldsta söners historia är nära bunden vid

de sista episoderna i befrielsekriget. Gustaf Vasa uppskattade genast Kalmar slotts stora vikt och betydelse som ett starkt bålverk mot fiendtliga grannar och fullföljde energiskt sin plan att göra slottet till rikets förnämsta gränsfästning och »nyckel» mot Danmark. Denna slottets betydelse upphörde af sig själf i och med de södra provinsernas införlifvande med Sverige, och efter 1670 var det som fästning nästan slopadt. Sedan dess har det haft skiftande öden. År 1780 blef det kronobränneri och med den mest skoningslösa vandalism sköflades praktrummen. Med 1850 randades emellertid en ny tid och f. n. står slottet, restaurerad så väl till det yttre som delvis det inre, som ett af våra ståtligaste historiska minnen.

Man kan göra sig en föreställning om den prakt, som rådde i slottet under kung Göstas och hans söners tid, om man t. ex. inträder i det

Foto. Herm. Sandberg, Kalmar.

- KALMAR SLOTT: 1. Portalen vid hvalfvet som leder in till borggården.
2. Borggården med den restaurerade stora brunnen. 3. Parti från borggården.

Kalmar, främst det vördnadsbjudande och minnesrika Kalmar slott.

Ofvannämnda dag landsteg Gustaf Eriksson vid Stensö udde $\frac{1}{2}$ mil söder om staden och uppträdde på Kalmar torg med sin första offentliga maning till Sveriges folk att afskudda det främmande oket. Stadens och slottets återeröfring af Gustafs folk bildade (maj och juli 1523) några af

nu konstnärligt återställda gamla kungagemaket, »Erik XIV:s gemak». Här möter man — skriver C. Eichhorn i sin »Kalmar slotts konsthistoria under renässansen» — en dekorering hvilken i hela norra Europa söker sin like i prakt, icke i glödande färgprakt, men i säker prydighet, smakfull teckning och godt utförande: renässansens skönaste och stilrenaste verk i nordens. Man tänke

Foto. Herm. Sandberg, Kalmar.

KALMAR SLOTT: Vy från staden.

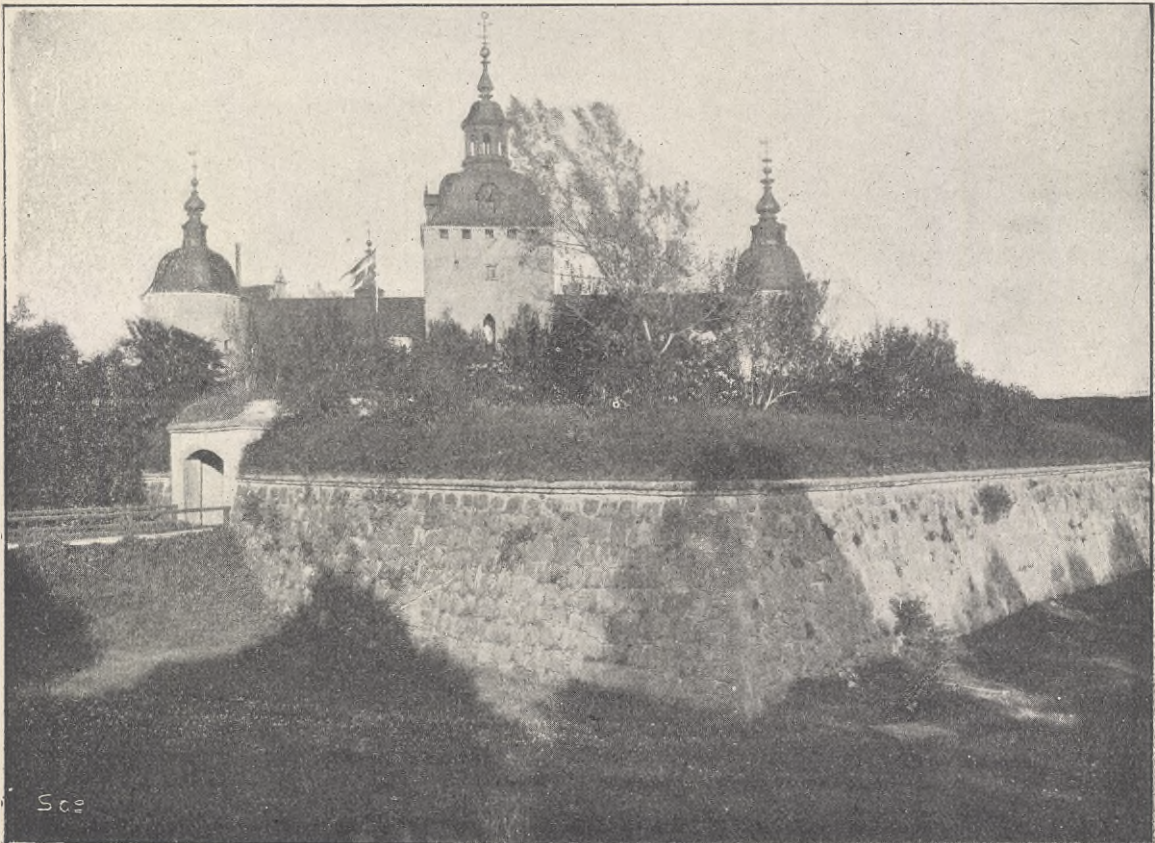

Foto. Herm. Sandberg, Kalmar.

KALMAR SLOTT: Hufvudingången öfver löpgraven med dess vallar

sig dessa gemak, sirade med skönt arbetade paneler, bänkarne rundt omkring belagda med mångfärgade hyenden, borden höljda af praktfulla dukar, dyrbara flamska tapeter med lifliga scener hängda kring väggarnes öfre del, målade och snidade tak där ofvan, och framför allt i denna omgivning de balda gestalter, dem vår historia nämner med vördnad eller beklagande, den väldige kung Gösta och hans glada men enkla hus, Erik med sitt svärmeri för allt skönt och sin stolta känsla af att vara en mäktig faders son och arfvinge, och slutligen den orolige, men i flere fall storslagne konstentusiasten Johan III, sysslade med planer för slottets förskönande eller lustvandrande här på vallen vid sin nyss vunna, unga gemåls sida, omgifven af ett lysande hof — —.

Under det landshöfding G. J. Edelstam var ståthållare å Kalmar slott blef dettas restaurering verkställd. Vid Kalmar järnvägs invigning år 1874

kunde det ännu en gång efter århundradens förlopp till fäst öppna sina salar för Sveriges konung och drottning. Sedan har slottskyrkan undergått renovering och slottets utanverk iståndsatts.

Kalmar slott inrymmer nu bl. a. Fornminnesföreningens rikhaltiga och dyrbara samlingar.

* * *

Det monument som till minne af Gustaf Vasas landstigning vid Stensö restes där år 1851 har sedan flyttats till den härliga stadsparken invid slottet. Få städer kunna bjuda en sådan vy som denna — det stolta minnesrika slottet, från hvars vallar man öfverskådar Kalmar Sund och den utmärkt välskötta, lummiga och blomsterfyllda parken strax nedanför.

Monumentet har sin intressanta förhistoria. Ludvig XVIII, den landsflyktige Bourbonen, besökte 1804 Sverige och måste i följd af storm lägga till vid Kalmar, där han vistades omkring en månad. Under denna vistelse gjorde den fördrifne fursten ett besök å den plats där den lands-

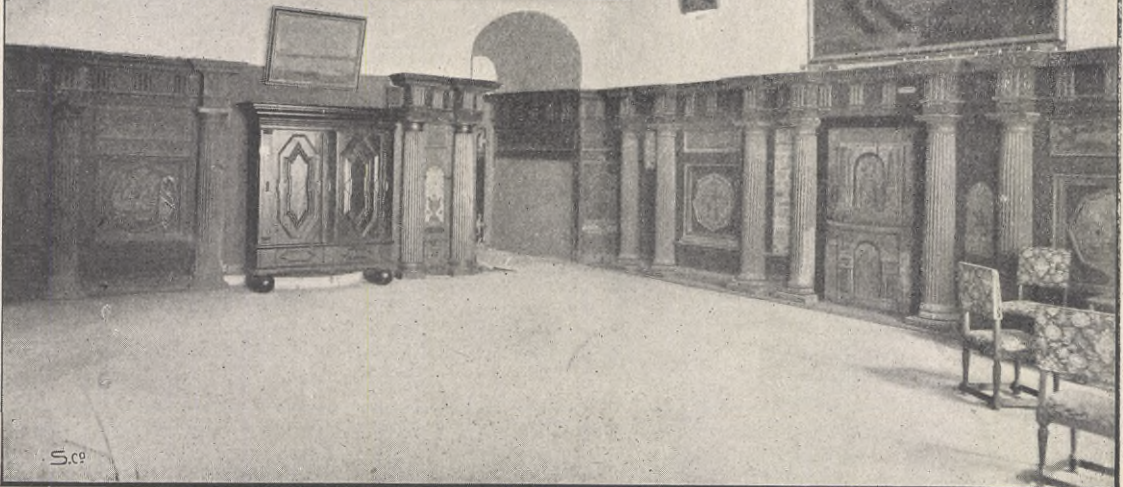

Foto. Herm. Sandberg, Kalmar.

KALMAR SLOTT: 1. Gyllene salen (äfvén kallad »unionssalen».)
2. Rutsalen.

Foto. Herm. Sandberg, Kalmar.

KALMAR SLOTT: Erik XIV:s gemak.

Foto. Herm. Sandberg, Kalmar.

GUSTAF VASAMONUMENTET i Kalmar Stadspark.
(Ursprungligen rest å Stensö udde.)

flyktige Gustaf Eriksson först satte sin fot för att befria fäderneslandct. Om detta besök skrifver dåvarande Kalmarbiskopen M. G. Wallerstråle:

»En artig scen tilldrog sig i måndags. Konungen skulle äntligen se det ställe, där Gustaf I anlände, då han inkom i riket från Lübeck i maj 1520. Konung Ludvig gick mest till fots hela halfmilen ut till Stensö och kommen på stället stod han en god stund stillatigande, föll sedan ned och kysste den där upprättade stenen och tog sin knif, hvarmed han uppskar en stor torfva, den han invecklade i sin näsduk och lämnade åt lakejen.»

Den omtalade stenens latinska inskription, som nu är mycket svårläslig, är af innehåll att Gustaf I här landsteg 31 maj 1520 och att Frankrikes landsförviste konung Ludvig XVIII, »in Suecia vero non exsulans, sed gratissimo hospitio fruens», besökte platsen och vid sin afresa från staden lämnade handskriften till inskriptionen för att ristas i stenen. Bredvid denna sten var det som monumentet sedan uppställdes.

SVENSKA FLAGGAN I ÖRESUND.

Den svenska företagsamheten har, efter en väl grundlig slummer, på senare tider blifvit väckt till ett sådant lif att vi ha orsak känna oss både glada och stolta. Ej minst å kommunikationsområdet har en storartad utveckling ägt rum, såväl i fråga om den inhemska trafiken som våra förbindelser med utlandet.

Detta är ingen liten seger för svenskarne, när man erinrar sig alla de föregående fåfänga konkurrensförsöken. Hvem minnes ej hur för några tiotal år sedan denna konkurrens drefs därhän, att biljettpriset mellan Malmö och Köpenhamn sjönk till — 25 öre. Enligt »traditionen» skall det emellertid ha prässats ned så långt, att den som reste med

Foto. Rolker, Malmö.

Öresundsångarne under svensk flagg

Våra vänner danskarne, hvilka alltid framhållits som utmärkt exempel på driftighet och energi se ej med goda ögon på vår »kontinentalroute» och tillropa nu i sin tur hvarandra ett: »Se på svenskarne och lär!»

Emellertid kunna äfven svenskar och danskar arbeta *tillsammans* i all enighet — det har i dagarna bevisats genom ett svenskt-danskt bolags öfvertagande af Öresundsfarten. »Det Forenede Dampskibsselskab» har som bekant öfverlåtit Öresundsåtgångarna till detta.

Halfva antalet ångare föra svensk och halfva dansk flagg.

danskarne fick fara gratis — och blef där-till bjuden på frukost eller dylikt!

Den 1 april gingo nu Öresundsåtgångarna för första gången under svensk flagg, och det är med anledning därpå vi återgifva en bild från Malmö hamn i det historiska ögonblicket. Det var en mycket stämningsfull anblick som här tedde sig, när den rikt flaggprydda ångaren »Hveen» under viftningar och hurrarop med de svenska bolagsstyrelseledamöterna ombord, lade ut för att i Köpenhamn afhämta sina danska kolleger. Vi hoppas alla, att ett enigt samarbete skall visa sig föra till lycklig lösning af den viktiga Öresundstrafikfrågan.

BILDER FRÅN KRIGET.

Bilden till höger är tagen i Kimberley före stadens undsättning. Under belägringen bodde kvinnor och barn i sjutton veckor liksom kaniner under jorden. När signal gafs dem som varning

för belägrarnes eld, rusade de genast ned. Den andra bilden visar tvänne boers, tydligen far och son, görande förposttjänst.

EN SVENSK KONSTVÄFNADSUTSTÄLLNING,

Efter fotografier tagna för HVAR 8 DAG.

GOBELINVAFNAD: Snöhvit och dvärgarne.

arrangerad af »Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige i Lund», upptager f. n. konstföreningens lokal å Valand i Göteborg, hvarifrån den går på tourné till Stockholm och därifrån till åtskilliga sydtyska och österrikiska storstäder.

Samlingen består af tvenne hufvudsakliga delar, dels den rena allmogeafdelningen, som utan alla »museimönster» utförts af folket själf, dels de genom kulturhistoriska föreningens konstslöjdskola vare sig där utförda eller af denna på ett eller annat sätt påverkade alstren. Begge slagen erbjuda mycket af intresse, som sagdt, ej minst därför, att det sistnämnda med en prisvärd pietet och konsekvens bygger på den lika naturliga och enkla som vackra grunden af det förra.

Att ett i allo godt resultat uppnåtts, ådagalägga såväl de konstnärligt-tekniska kritiker som i prässen kommit utställningen och dess målsmän — bland hvilka först må nämnas hr intendenten Karlin — till del, som ock

den förvånande relativa prisbilligheten, hvilken åstadkommit, att »kulturhistoriska föreningens konstslöjdskola» för närvarande endast nätt och jämt kan hinna tillmötesgå de beställningar, som från Berlins stora industriefirmor inströmma till densamma.

Utställningen har ock i de tolf tyska städer, där den i föl exponerades, rönt en synnerligen smickrande uppmärksamhet.

När Kulturhistoriska föreningen 1886 på allvar upptog kampen för den skånska textilkonsten, var det icke blott för att rädda den från det förfall och död, som hotade från de öfverhandtagande anilinfärgerna och fabriksindustrien, utan lika mycket för att frigöra henne från den förvanskning och snedvridning som kunde blifva en följd af å ena sidan den gamla karaktäristiska ämnes- och mönsterskattens förflackning genom de konsthistoriskt-stilistiska annekteringsförsöken,

VÄGGBONAD: Vinter.

Gammalt broderi från Kalmar slott: Gustaf Wasa och Margareta Lejonhufvud.

VALLMOBÅRD.

Prinsessan och de 11 svanorna.

VAGGBONAD: Skogstjärn.

å andra sidan den rådande färgdekadansens negerande af den färgglädje, som är all verklig textilkonsts största och oförytterliga egendom. Men vid sidan af sitt alltjämt fortgående konserveringsarbete, sina bemödanden att hålla själfva källan ogrumlad, sökte föreningen att ur densamma leda nya flöden, att taga fasta på de utvecklingsmöjligheter, den gamla konstslöjden själf inneslöt. I de gamla sydsvenska flamskväfnaderna och ännu mera i rödlakansväfnaderna funnos tillräckliga

fingervisningar för en högre konstnärlig utveckling, som icke i likhet med den gamla gobelinväfnadskonsten föll målarkonsten i ämbetet utan att dock någonsin mäktat uppnå palettens färgmöjligheter. Ur den gamla konstslöjdens oförmedlade rena färgmotsättningar, där den textila färgens kraft och djup får ersätta dess oförmåga af målerisk nyansering, har Kulturhistoriska föreningen sökt bana väg för den utveckling som naturligtvis ej kunnat undgå att möta ett starkt motstånd från vissa håll.

ALLMOGEVÄFNADER.

GULDTÖRSTENS OFFER.

Af S. H. MERRIMAN.

Öfversättning för Hvar 8 Dag.

I hvarje nummer lämnas ett kort sammandrag af följetsingens innehåll allt ifrån dess början.

I första kapitlet omtalas professor von Holzens i Haag besök hos en döende, af hvilken han köper för tusen gulden en dyrbart recept. När den sjuke dragit sin sista suck, stoppar professorn pängarne tillbaka i sin plånbok. I andra kapitlet sammanträffa den från Indien som segrande hjälte återvändande major White och en gammal bekant till honom, Tony Cornish, en modärn man ur societeten. De följas åt till den senares onkel, lord Ferriby, där de finna husets unga dotter, miss Joan, strängt upptagen med arbete för ett välgörenhetsföretag till fromma för manufakturistbiträden. Miss Joan omtalar lordens senaste välgörenhetsprojekt, en stor internationell affär med mål att lindra malgamitarbetarnes svåra lott. Vid en »at home», hos Ferribys framlägger lorden i tredje kapitlet sin plan. Som medlemmar af direktionen antagas med acklamation lorden, Tony Cornish, major White, upphofsmanen till projektet mr Percy Roden och professor von Holzen.

I fjärde kapitlet gör en enka mrs Vansittart i det gamla diplomathotellet »Vieux Doelen» i Haag bekantskap med mr Percy Roden, för hvars projekt hon visar sig lifligt intresserad. Detsamma går ut på att samla alla malgamitarbetare och bygga en fabrik åt dem, i afsikt att förse hela världen med malgamit, ett för papperstillverkningen oundgängligt ämne. Fabriken skall förläggas till dynerna i Holland.

Femte kapitlet beskriver malgamitarbetarnes ankomst dit med Cornish som vägvisare. Cornish sammanträffar här med Roden och båda företaga en inspektion af fabriken och bostäderna. De förevisa inrättningen för en mängd inbjudna tidningsmän, hvarpå Cornish följer med hem till Roden, där de mottagas af dennes syster.

I sjunde kapitlet läses en interiör af malgamitkontoret i London, där Cornish och lorden sköta »affärerna». Där afhållas äfven små soiréer, vid hvilka en ung mr Rupert Dalkyn och en enkefru, Mrs Courteville, voro bland de mera aktiva gästerna. Efter ett sammanträffande mellan miss Roden och mrs Vansittart i dennes hem följer en scen från malgamitkolonien. Roden och Holzen äro närvarande vid en malgamitarbetares dödsbädd.

I nionde kapitlet mötas hos mrs Vansittart miss Roden samt hrr Cornish, Roden och von Holzen. Därpå vidtager ett direktionssammanträde för malgamitbolaget med lord Ferriby som ordförande. Man beslutar sätta företaget på aktier, hvaraf hvarje arbetare får en. — Cornish och mrs Vansittart sammanträffa på en morgonpromenad i Haag, hvarvid hon slugt försöker utleta hans hjärtas hemlighet. — Därpå träffa vi Cornish på besök hos en rik City-man, mr Wade, på dennes landtställe. Hans dotter Marguerite har hämtat Cornish vid stationen. Mr Wade erbjuder Cornish sin dotters hand, men denne säger nej, hvarpå mr Wade börjar en skarp kritik af malgamitföretaget, hvilket han afslöjar som ren affärsvindel och tillräder Cornish att aldeles lämna. Denne meddelar sig med major White och de söka öfvertala lord Ferriby att ge det hela på båten, men förgäfvades.

Därpå uppvakta en komité af pappersfabrikanter lorden och yrka på nedläggandet af malgamitaffären — allt lika förgäfvades. Mrs Vansittart och mr Roden sammanträffa på en morgonridt i Haag. Han förleades af sin kärlek att låta henne följa med inom malgamitverksområdet. Holzen kommer emellertid dem till mötes och förhindrar på föregifna skäl, att mrs Vansittart — som har att hämnas sin mans död på Holzen — får den önskade inblicken i förhållandena vid fabriken.

Cornish kommer på ett kafé i Haag i samspråk med ett par malgamitarbetare, som afslöja en del detaljer från verken. Den ene gör han ett erbjudande att skaffa honom en bättre ställning, men anbudet afböjes. Cornish passar på att möta Dorothy Roden i afsikt att tala om malgamitaffären och hennes bror, men börjar med en kärleksförklaring. Slutet blir hennes jaord, hvarpå Cornish begifver sig till malgamitkontoret för att där afslöja von Holzen i Rodens närvaro. Här begär han att få veta hur malgamitstillverkningen tillgår. Roden lämnar honom ensam med Holzen, som under föregifvande af att vilja visa experimentet hämtar in en mängd kärl, innehållande giftiga gaser. Han ställer omärkligt om, att gaserna kunna strömma ut, och skyndar sin väg efter att ha låst dörren, lämnande Cornish att förgiftas i det trånga rummet. Denne lyckas emellertid behålla medvetandet och rädda sig undan Holzens hämnd.

Vid ett sammanträffande kort därpå med mrs Vansittart får han veta att hon har uppgjort en plan mot Holzen i afsikt att åtkomma malgamitreceptet. Det förvaras i kontorets kassakista, till hvilken hon skaffat sig en nyckel. Just som hon fått fatt i det värdefulla papperet, öfverraskas hon af Holzen. En kort brottning uppstår, och hon måste återlämna papperet. De samtala om Holzen, Mrs Vansittart och miss Roden upptäcka, att H. gjort en komplott mot Cornish. De tillskrifva major White, som skyndar till dem från England.

(Forts från n:o 27).

»Han har rest till Utrecht», svarade Dorothy. »Och herr von Holzen finns ej i fabriken, hvilken är stängd. Jag kommer just därifrån. Af en lycklig slump träffade jag på den här Ben och tog honom med mig hit.»

White såg tankfullt på Dorothy och någonting i hans blick kom henne att skifta färg.

»Får jag se mannen», sade han och gick mot utgången.

»Han sitter här i vagnen», sade Dorothy, då de nått en lugn vrå på stationsområdet. »Ni måste skynda er. Vi hafva endast en kvart kvar nu. Han är engelsman.»

White steg upp i droskan till Onkel Ben, som tycktes sofva, samt stängde vagnsdörren efter sig. Efter några minuter kom han ut igen.

»Säg till kusken att köra till ett apotek», sade han till mrs Vansittart. »Det är inte så farligt med karlen. Jag har fått ur honom en del och skall nog locka fram mera. Följ efter i er vagn, ni och miss Roden.»

Det var nu major Whites tur att taga ledningen, och mrs Vansittart lydde ödmjukt, ehuru Whites rörelser voro så sorglöst makliga, att de kunde göra henne förtviflad.

Vid apoteket steg major White ur vagnen och tycktes ha lyckats bli förstudd af apotekaren, ty han återvände genast med någonting i ett glas. Efter ett ögonblick kom han fram till fönstret på mrs Vansittarts prydliga kupé.

»Jag måste taga in honom här», sade han. Edra hästar se ut att kunna röra på benen. Säg till kusken att köra till vattenledningsverket på dynerna.»

Därpå gick han och hämtade Onkel Ben. Han drog honom med sig vid ena armen i en snedvriden ställning, och Onkel Ben följde med bemödande sig att hålla takt med majorens långa steg.

Mrs Vansittarts kusk tycktes hafva fått mycket noggranna order, ty han körde genom staden i vild fart och var snart inne i den tysta skogen, hvilken nu var mörk och öde. I en sandig och folktom allé satte han här hästarna i galopp. Vagnen gungade och svängde. De som suto i den växlade ej ett ord. Tid efter annan ruskade major White på Onkel Ben, hvilken behandling tycktes utgöra en del af den kur, han lät denne undergå. Slutligen stannade vagnen vid en smal väg, belagd med ett slags tegel, som tillverkas i Gouda, och hvilken väg leder från Scheveningen till vattenledningsverket på dynerna. Major White steg först ur och drog utan vidare Onkel Ben efter sig. Därpå hjälpte han med sin lediga hand damerna ur vagnen. Han skrufvade sin monokel väl fast i ögat och såg sig forskande omkring.

»Här blir lika ljusst som på dagen», sade han, »när månen stiger upp öfver de där trädtopparne.»

Han drog Onkel Ben afsides och talade en stund med honom med låg röst. Karlen var nästan

fullkomligt nykter nu, men var så svag, att han ej kunde stå utan stöd. Major White tycktes vara en man, som tyckte om kraftiga medel. Han framställde tydligen en hel del frågor, ty Onkel Ben pekade tid efter annan med en ostadig hand ut i mörkret. När hans förstånd, som var omtöknadt genom dryckenskap och malgamit, ej ville motsvara ögonblickets kraf, skakade major White honom som en säck. Efter några minuters samtal var det emellertid alldeles slut med Onkel Ben, och han satte sig ned på sanden och grät. Majoren lämnade honom då och gick fram till fruntimmerna.

»Vill ni säga till kusken att köra bort till korsvägen», sade han till mrs Vansittart, »och vänta där under träden?» Han tystnade och såg från den ena till den andra. »Och det vore bäst, om

honom till marken omkring en tio minuters väg härifrån åt nordost.»

Och major White gjorde en paus efter denna storartade ansträngning i konversationsväg och rådfrågade en liten guldkompass, som han bar vid urkedjan.

De båda fruntimmerna väntade tåligt.

»En präktig plats, de här dynerna», sade majoren efter en tystnad. »Man skulle kunna gömma tre tusen man här emellan och Scheveningen.»

»Men nu är det ej fråga om att gömma undan några soldater», sade mrs Vansittart skarpt med en rörelse af hufvudet, hvilken utvisade det största förakt.

»Nej», medgaf White. »Det vore kanske bättre att gömma oss själfva. Det är ingen nytta till att

»Gif dem, Tony!» skrek White.

ni och miss Roden följde med honom och väntade i vagnen.»

»Nej», sade Dorothy lugnt.

»O, nej!» tillade mrs Vansittart.

Och major White fuktade sina läppar med ett uttryck af tålmodig fördragsamhet gentemot handlingssättet hos ett kön, som han aldrig kunnat komma underfund med.

»Vi tycks», sade han, när vagnen rullat bort öfver den bullrande stenläggningen, »vara i god tid. De vänta honom ej förrän närmare tio. Han har på sista tiden försökt förmå karlarna att nedlägga arbetet, och dessa samma karlar hafva nu skrifvit och bedt honom möta dem vid fabriken i afton, då Roden är i Utrecht och Holzen äfven borta. Men det är ej meningen, att han skall hinna fram till fabriken. De ämna lägga sig i försåt i en fördjupning här på dynerna och slå

stå här, där alla kunna se oss. Jag skall hämta hit vår vän Ben. Jag tänker, att han kommer att sofva, om vi lämna honom i fred. Apotekaren gaf honom nog för att döda en häst.»

»Men har ni ej gjort upp någon plan?» frågade mrs Vansittart förtviflad. »Hvad ämnar ni göra? Ni tänker väl icke låta dessa odjur döda Tony Cornish? Som soldat borde ni väl kunna uttänka ett sätt att möta denna fara!»

»Åh ja. Fast som soldat är jag ej vidare styf, som ni vet», svarade White lugnande och gick bort till Onkel Ben. »Men jag tror, jag vet, huru affären skall skötas. Kom — låt oss gömma oss.»

Han gick i tēten tvärs öfver dynerna och drog Onkel Ben efter sig vid ena armen, hvarvid han noga iakttog att hålla sig i skuggan mellan sandkullarna. De båda fruntimmerna följde honom under tystnad på den ljudlösa sanden.

En gång stannade major White och såg sig om. »Varen tysta», sade han, och höll upp en stor fet hand med en löjligt varnande åtbörd, som föreföll att vara en reminiscens från barnkammaren. Han såg ut som en stor *baby*, som lyssnade efter ett spöke i skorstenen.

Ett par gånger rådfrågade han Onkel Ben och tittade samtidigt på sin kompass. Det låg en viss säkerhet och beräkning i hela hans hållning, som om han hade fullkomligt klart för sig, hvad som borde göras. Mrs Vansittart hade tusen frågor att göra, men de dogo på hennes läppar. Månen höjde sig plötsligt öfver trädtopparna och sände en flod af ljus ut öfver alla sandkullarna. Major White lät sin lilla trupp göra halt i en sänka och rådfrågade hviskande Onkel Ben. Därpå tillsade han denne att sätta sig ned och lämnade sina tre följeslagare ensamma på detta gömställe, medan han själf aflägsnade sig. Han klef upp på en närbelägen sandkulle och tvärstannade därpå med upplyftadt ansikte, som om han kände lukten af någonting. Liksom de flesta närsynta hade han mycket starkt utprägladt luktsinne. Om några minuter kom han tillbaka till dem.

»Jag har funnit dem», hviskade han till Mrs Vansittart och Dorothy. »Kände lukten af dem — lukta lack. Elfva stycken — vänta nu på Cornish.» Och han log som en pojke.

»Hvad ämnar ni nu göra?» hviskade Mrs Vansittart.

»Klå upp dem», sade han och återvände genast till sin förra observationsplats.

Onkel Ben hade somnat, och de båda kvinnorna stodo sida vid sida och väntade i månskenet. Det var kyligt och blåste skarpt från hafvet. Dorothy ryste till. Emellanåt kunde de urskilja en och annan ton från musikkapellet, som spelade utanför kasinot i Scheveningen, ungefär tre mil därifrån. Det var underligt att befinna sig så att säga inom hörhåll för civilisationen och dock på en så ödslig plats — underligt att tänka, att endast några meter ifrån dem elfva bofvar lågo i försåt för att mörda en människa. Och dessa skulle tryggt hafva kunnat utföra sin afsikt och gömt hans kropp i en grop i sanden, med full säkerhet för att aldrig blifva upptäckta. Ty dessa dyner äro ett Sahara i miniatyr, där intet lockar människan att vika af från den en gång upptrampade vägen, där mängden plats helt visst aldrig trampats af människofot och där sanden evigt drifver fram och tillbaka samt sakta hopar sig.

Plötsligt reste sig White tämligen hurtigt och smög sig fram till randen af kullen. Männen hade tydligen börjat röra på sig. Mrs Vansittart och Dorothy klättrade upp till den plats, som White just lämnat.

På endast en tjuo meters afstånd sågo de malgamitarbetarnes mörka skepnader lägrade i skydd af en låg kulle. Osedd af dem smög sig major White nu långsamt öfver dem.

Dorothy vidrörde Mrs Vansittarts arm och pekade tyst i riktning mot Scheveningen. En man nalkades ensam på de silfverglittrande sandkullarne. Det var Tony Cornish, som lugnt marscherade rakt i den fälla, man lagt ut för honom. Majoren såg honom också, och i den tanke, att ingen gaf akt på honom, eller af en blott vana, förvärfvad bland soldaterna, fuktade han fingertopparna mot läpparna.

Malgamitarbetarne satte sig nu i rörelse, och White följde efter. De fattade postö i en sänkning några meter från den gångstig, som Cornish

måste följa. En af dem dröjde något efter dem, hopkrupen uppe på en sandkulle, hvarifrån han tydligen afgaf rapporter till kamraterna nedanför. Då Cornish var en hundra meter från deras bakhåll, rusade White plötsligt upp på vallen, lyfte upp denne man och slungade honom handlöst ned bland hans kamrater. På denna våldsamma attack följde ett nytt anfall på den bestörta hopen. Inom några minuter satte malgamitarbetarne i väg öfver sandkullarna som ett koppel lössläppta hundar, ehuru förföljda i stället för förföljande. De lämnade några af de sina efter sig på sanden, ty White träffade hårdt, när han slog.

»Gif dem, Tony!» skrek White med en jublande klang i sin röst. »Slå ned dem, allt eftersom de komma!»

Ty det fanns blott en väg, och malgamitarbetarne måste känna på Tony Cornish's järnhandske, där han helt ledigt kastade dem öfver ända, när de passerade förbi, hvarvid han valde ut de störste och lät de andre gå fria. Han kände igen dem på lukten af deras kläder och gissade sig utan svårighet till deras afsikt.

Det var en sällsam scen. De båda kvinnorna betraktade den under andlös spänning.

»O, om jag vore en man!» utropade Mrs Vansittart med knutna händer.

De skyndade fram till Cornish och White, i samma stund de sågo dem ensamma herrar på slagfältet. White hade vikit upp sin rockärm och höll på att förbinda sin arm med tillhjälp af ena handen och tänderna.

»Det är ingenting», sade han. »En af de skurkarna hade en knif. Får låta laga armen i morgon.»

TJUGUTREDJE KAPITLET.

»Tag mig sådan jag är.»

När major White kom ned för att frukostera på sitt hotell nästa morgon, fann han stora matsalen tom och fönsterna, som vette mot trädgården, uppslagna på vid gafvel, insläppande rikligt med sol och frisk luft. Han höll just på att se ut ett bord åt sig, då ljudet af steg på verandan kom honom att se upp. Där stod Marguerite Wade i den öppna glasdörren, hvitklädd och ungdomsfrisk, leende och med hy som en nyponblomma samt liksom infattad i en ram af solsken och sommargrönska. Hon var en inkarnation af ungdom och fågring — af denna lifvets härliga vår, hvaraf åsynen och minnet komma de äldres hjärtan att vibrera. Och detta är förvisso den enda tid af en människas lif, som verkligen är värd att lefas.

Marguerite kom fram och skakade hand helt allvarligt. Major Whites vänstra ögonlock darrade lätt ett ögonblick — en antydning om hans vanliga milda förvåning öfver lifvet i allmänhet och dess växlingar.

»Mår — briljant?» frågade Marguerite allvarligt. Whites ögonbryn reste sig rakt på ända, och han fällde sin monokel.

»Ganska briljant, tack», sade han och såg på henne allvarligt och häpen.

(Forts.)

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

Patentverkets nye chef.

Till öfverdirektör och chef för patent- och registreringsverket har vid grefve Hugos Hamiltons inträde i regeringen som jordbruksminister utnämnts t. f. byråchefen i gen.-poststyr. *Hening Theodor Björklund*. Öfverdirektör Björklund är född 1849. Den förmåga han som ämbetsman lagt i dagen borgar för att patentverket under hans ledning skall alltjämt motsvara de moderna krafven på denna viktiga institution, som har den

energiske företrädaren att tacka för sin nuvarande praktiska organisation.

Ellen Fries. †

Ett dödsbud, hvilket i vida kretsar väckt desto bittrare sorg som det kom alldeles oväntadt, ingick den 8 dennes från Stockholm, där fil. dr. Ellen Fries aflidit efter en kort sjukdom.

Fröken Fries var den första kvinna i Sverige som promoverats till filosofie doktor. Hon förenade med stor beläsenhet och gedigna kunskaper ett kvinnligt, sympatiskt väsen, hvilket tillvann henne tillgifvenhet och varma sympatier.

Doktor Fries har gjort sig känd som en begåfvad historisk författarinna och har från trycket

utgifvit flera arbeten. Hon var en skicklig lärarinna och företog flere studieresor till utlandet. Bland frukterna däraf är hennes bok om »Den kvinnliga elementarundervisningen i Frankrike». Hon var vid sin död sedan flera år studierektor vid Ählnska flickskolan i Stockholm.

I hufvudstaden höll hon ock med stort intresse åhörda föreläsningar. Hennes rastlöst verkande forskareande har för öfrigt lämnat utmärkta prof på hvad den lärda kvinnan kan åstadkomma. Dr. Fries var både lärd och kvinna — det är hennes vackraste eftermål.

En svensk boersoldat.

I dagspressen har nyligen lästs en intressant skildring om en svensk boersoldats äfventyrliga flykt ur engelsk fångenskap. Vi äro i tillfälle återgifva den raske mannens, hr *Karl Hultins*, porträtt. Hr Hultins flykt var lika vågad som den lyckades väl.

Den 12 februari ankom han slutligen till Pretoria, hvarest

han ånyo erhöill utrustning, och efter en kort, men välförtjänt hvilas begaf han sig den 21 februari åter till fronten.

Hr Hultin har gammalt svenskt knektablad i sina ådror. Hans farfar var nämligen Runeborgs vän den »gamle knekten» kapten Måns Hultin.

Per Nymansson †.

Kyrkoherden i Skepparslöf Per Nymansson afled den 2 dennes i en ålder af 70 år. Med honom gick en ganska märklig personlighet ur tiden.

Per Nymansson har nämligen låtit mycket tala om sig och gjort sig känd i vida kretsar för sina radikala åsikter i såväl religiösa som sociala frågor. Att börja med var han baptistpredikant. Prestvigd 1861 omfattade han alltjämt från statskyrkan afvikande tänkesätt, hvilket bragte honom i kollision med myndigheterna. År 1893 anmäldes han af de öfriga kyrkoherdarne i kontraktet för irrlärlighet. Anmälan föranledde dock icke till någon åtgärd, hufvudsakligen, såges det, genom biskop Flensburgs ingripande.

N. utvecklade i sin krafts dagar en liflig författareverksamhet. Predikningar, tidningsuppsatser och broschyrer i skilda ämnen flöto rikligt ur hans penna. Hans »läkareverksamhet» väckte äfven på sin tid uppseende.

Af sina församlingsbor var kyrkoherde Nymansson högt skattad och till hans predikningar strömmade folk från alla håll.

Archibald Forbes. †

Grefve Vincent Benedetti. †

Osman Pascha. †

H. K. H. Prinsen af Wales med två af sina barnbarn.

Englands tronföljare har som bekant nyligen i Bryssel varit utsatt för ett anarkistattentat, till hvars misslyckade utgång lyckönskningar från de mest skilda håll — äfven från boerna — ingått. H. K. H. ses här med sina två små barnbarn, lady Alexandra Duff och lady Maud Duff, på knät.

* * *

Archibald Forbes, den ryktbare engelske krigskorrespondenten, har nyligen aflidit. Forbes' högst intressanta skildringar ha öfversatts till många språk och äfven med stort nöje lästs i vårt land.

* * *

Grefve Vincent Benedetti har aflidit 83 år gammal. Benedetti var franskt sändebud i Berlin vid fransktyska krigets utbrott. Den förfalskade Emserdepeschen, hvilken han mottog, blef som bekant det som tände gnistan i krutdurken.

* * *

Segraren vid Plewna, marskalk *Osman Pascha*, är ej längre bland de lefvande. Ett rykte om hans död gick för ett par veckor sedan genom prässen, men befanns vara osant. Nu är det emellertid konstateradt, att hans tappra hjärta upphört att slå. Hade Turkiet många sådana män, skulle »den sjuke mannens» förbättring kanske bli verklighet i en snar framtid.

BREFLÅDA.¹

Anstörffotografer. Resultatet af tredje täfningen skall snarast blifva synligt.

Regementsveterinär F. H. Skola tacksamt begagna oss af anvisningen.